

**Насоки и задачи за изпълнение на стратегическите цели по  
гражданско, здравно, екологично и интеркултурно  
образование за учебната 2023/2024 година**

## **ЦЕЛИ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ:**

### **1. Изграждане на автономна и активна личност, която:**

а) разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;

б) познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глоболизиращия се свят;

в) зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;

г) осъзнава и цени своята културна идентичност;

д) взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;

е) изразява обосновано и критично гражданската си позиция;

ж) взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;

з) носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;

и) подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;

й) познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;

к) познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;

л) умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства;

### **2. Функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:**

а) възпитава в демократичните ценности;

б) насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;

в) утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;

г) изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;

д) създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

### **3. Училищното образование: гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват в:**

а) часа на класа, включително и чрез ученическото самоуправление;

- б) заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден;
- в) рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

## **I. ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ**

Гражданското образование е неразделна част от цялостния учебно-възпитателен процес в Средно училище "Христо Ботев" - гр. Враца.

В Средно училище "Христо Ботев" - гр. Враца гражданското образование се реализираше в процеса на училищна подготовка; в часа на класа чрез дейности за развитие на класа като общност; чрез ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище; в дейностите по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден, в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие, мероприятия, организирани от правителствени и неправителствени организации, проекти на учители, проект „Твоят час“.

Гражданското образование се осъществява и чрез занимания, дейности и проекти по тематични области, свързани с:

1. патриотичното възпитание и изграждането на националното самочувствие;
2. толерантността и интеркултурния диалог;
3. финансовата и правната грамотност, в т.ч. избор на първо работно място;
4. военното обучение и защитата на родината;
5. безопасността на движението по пътищата;
6. защитата на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;
7. превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
8. превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
9. трафик на хора;
10. превенция и противодействие на корупцията;
11. електронното управление и медийната грамотност;
12. институционални знания и култура - създаване на условия за повишаване потенциала на учениците и на възможностите им за успешно завършване на средното образование чрез допълване, развиване и надграждане на техните знания, умения и компетентности, придобити в рамките на задължителната им подготовка в училище.

### **ЗАЩО Е НЕОБХОДИМО?**

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

### **ДЕЙНОСТИ**

1. Изграждане на ученически съвети по класове

Срок: м. септември 2023 г.

Отг: кл. ръководители

2. Избор на ученически съвет на училището  
Срок: м. септември 2023 г.  
Отг.: педаг. съветник
3. Изработване на указания за час на класа по тематични области и училищни степени  
Срок: до 15 септември 2023 г.  
Отг.: педаг. съветник
4. Разработване на годишен план за организацията и съдържанието на час на класа  
Срок: до 15 септември 2023 г.  
Отг.: кл. ръководители
5. Съгласуване на годишните планове за час на класа с ресорния педагогически съветник и главен учител и утвърждаване от директора  
Срок: до 15 септември 2023 г.  
Отг.: кл. ръководители
6. Идентифициране на ученици за обща и допълнителна подкрепа  
Срок: м. октомври 2023 г.  
Отг.: кл. ръководители,  
педаг. съветник
7. Сформиране на Екипи за работа с ученици за оказване на обща и допълнителна подкрепа; осъществяване на срещи с родителите  
Срок: м. октомври 2023 г. и постоянен  
Отг.: кл. ръководители
8. Комуникация с институциите в града, работещи с учениците, нуждаещи се от обща и допълнителна подкрепа  
Срок: м. октомври 2023 г. и постоянен  
Отг.: Екип за подкрепа на личностното развитие
9. Участие на ученици в общински олимпиади и състезания в различни направления  
Срок: съгласно график, утвърден от МОН  
Отг.: учителите по съответния учебен предмет
10. Участие на учениците в програмите на културните институции в града  
Срок: постоянен  
Отг.: педаг. съветници и учители

11. Участие на учениците в училищните и общинските тържества за отбелязване на официални празници

Срок: постоянен

Отг.: педаг. съветник и кл.  
ръководители

12. Оформянето на изложби с рисунки на ученици в училището и институциите в града

Срок: постоянен

Отг.: учител по изобразително изкуство

13. Провеждане на анкети сред учениците с различна насоченост

Срок: постоянен

Отг.: педаг. съветник и учители

14. Провеждане на Кампания за толерантността

Срок: м. ноември 2023 г.

Отг.: педаг. съветник

15. Провеждане на училищни политики, насочени към превенцията на агресията и тормоза сред учениците в училище

Срок: постоянен

Отг.: педаг. съветник

16. Реализиране на доброволчески инициативи

Срок: постоянен

Отг.: педаг. съветник и Председател на  
Ученическия съвет

17. Изготвяне на предложения за дейности по отбелязване на патронния празник и на други тържества на училището

Срок: през учебната година

Отг. : Ученическия съвет

18. Провеждане на срещи с ученици и родители от седмите класове за разясняване на приема след 7. клас.

Срок: м. януари 2024 г.

Отг. : зам.-директор, кл. ръководители на седмите класове,

педаг.съветник

19. Провеждане на срещи с представители на висши училища и учениците от 12. клас във връзка с кариерното ориентиране

Срок: постоянен

20. Провеждане на срещи с представители на ЦПЛР – Враца с учениците от 6., 7., 11. и 12. клас с насоченост кариерно ориентиране.

Срок: постоянен

Отг.: зам. директор и педаг. съветник

21. Участие в реализирането на проекти и национални програми

Срок: съгласно график

Отг. учители – координатори на проекти

22. На основание чл. 19, ал.1 от Наредба № 13/01.09.2023 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование директорът издава заповед за създаване на постоянно действаща комисия за разработване и координиране на прилагането на институционалните политика за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование със следните функции:

- Разработва, актуализира, осъществява подкрепа и контрол по изпълнението на училищната програма за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
- Комисията е в постоянна връзка с класните ръководители и следи за необходимостта от прилагане на програмата;
- Комисията периодично провежда работни срещи: в началото на учебната година, в началото на втория учебен срок и в края на учебната година за отчитане изпълнението на заложените дейности по програмата;
- Комисията изготвя годишен отчет;
- Комисията е в състав: Председател – директор  
Членове – ЗДУД  
Педагогически съветник  
Ръководител на екоklub „Детелини“  
Медицински специалист  
Ръководител на направление „ИКТ“

## **ЗАДАЧИ**

1. Да ангажира „свободното“ време на учениците по време на училищната им заетост по жизненоважни за тях въпроси, които в една или друга степен не се разглеждат по същество от учебните програми по учебните предмети от учебния план.

2. Да предизвика интереса на обучаваните и да спомогне за тяхната социална ангажираност към проблемите на обществото като цяло и в личен план.

3. Разглежданата проблематика да „прибере“ учениците в училище и в този смисъл да гарантира както живота и здравето им, така и да повиши авторитета и отговорността на училището като обществено значима институция.

4. Учениците да участват пряко в дискусии, форуми и дебати по обществено значими и социални въпроси.

5. Да се изградят у тях нагласи за грижливо отношение към продуктите на човешкия труд.

6. Да се доразвият поредицата от личностни качества като:

6.1. Основни житейски умения;

6.2. Умения за общуване при решаване на социални проблеми в бита;

6.3. Умения, осигуряващи предприемчивост, прецизност и дисциплинираност;

6.4. Умения за вземане на решения;

6.5. Умения за отстояване на безопасно поведение и поемане на отговорност.

7. Да се формира достатъчна за етапа на образование организационна, икономическа, здравна, естетическа и екологична култура.

## **ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ**

1. Повишаване на личното самочувствие на обучаваните и формиране на умения и нагласи за участие в проблемите на класа, училището, обществото.

2. Умения за активно участие в социалния и обществения живот на страната.

3. Знания за здравословен начин на живот.

4. Приобщаване към личните и обществените проблеми.

5. Изграждане на собствена позиция по социално-значими въпроси и умения за изразяването ѝ.

6. Перспективно мислене, отговорно отношение и положителни нагласи към хората и света като цяло.

7. Умения за водене на социален диалог по наболели проблеми на училищно ниво, в семейството, обществото.

8. Създаване на социални контакти.

9. Знания за духовните и социалните ценности, интеркултурност.

10. Изграждане на усет за индивидуалност.

11. При отсъствие на учител-титуляр, заместващият го учител-неспциалист работи по теми от приетата от педагогическия съвет и утвърдена със заповед на директора на училището Училищна програма с приложени теми по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.

## **II. ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ**

Планът за здравно образование е изготвен от медицинското лице на училището по изискване на: Закон за здравето, Наредба №3 от 27.04.2000 на МЗ за здравните кабинети в детските заведения и училищата, Наредба № 13 от 01.09.2023 г., изм. и доп. ДВ. бр.75 от 1 Септември 2023г., за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.

В съответствие с горесцитираните нормативни документи, медицинският специалист осъществява следните дейности:

1. Провежда на профилактични дейности за предотвратяване или ограничаване на рисковите фактори в детските заведения и училищата
2. Организира и участие в регионални, национални и международни програми, свързани с профилактика и промоция на здравето на децата и учениците
3. Организира и провежда програми за здравно образование на учениците
4. участие в образователното и професионалното ориентиране на учениците при преминаване в по-горна степен на обучение
5. Наблюдава физическото развитие и определя физическата дееспособност на децата и учениците
6. Участва в подготовката, подбора и провеждането на различните форми на отдых, туризъм и обучение на децата и учениците
7. Организира и провежда профилактични и протиепидемични дейности за предотвратяване възникването и ограничаване разпространението на заразните и паразитните заболявания в детското заведение и училището

**Здравното образование е неразделна част от цялостния учебно-възпитателен процес в Средно училище „Христо Ботев” - гр. Враца.**

В Средно училище „Христо Ботев” - гр. Враца здравното образование се реализира в процеса на училищна подготовка; в часа на класа чрез дейности за развитие на класа като общност; чрез ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище; в дейностите по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден, в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие, мероприятия, организирани от правителствени и неправителствени организации, проекти.

Основно задължение на медицинското лице в училищен здравен кабинет е да се грижи за опазване здравето и живота на учениците и осигуряване на здравословна среда за правилното им физическо и психическо развитие.

**Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.**

**Основна цел:**

Учениците да придобият знания, формират положително отношение и усвоят умения за здравословен начин на живот, избягване на рисково поведение и овладяване на социално адаптивно поведение.

**Задачи:**

1. Учениците да обогатят знания си за различните аспекти на здравето, здравословния начин на живот, сексуалните взаимоотношения, наркотичните вещества, индивидуалните и социални последици от тяхната употреба и рисковото поведение като цяло;
2. Да се формира в учениците положително отношение към опазване на личното здраве и водене на здравословен начин на живот;
3. Да подпомогне учениците при усвояване на разнообразни социални умения, свързани с общуване, оценка на ценностите, вземане на решения, устояване на натиск, справяне с емоциите, решаване на конфликти и проблеми, изискващи информиран избор и поемане на отговорност за собственото поведение.

**Форми на здравно - образователния процес**

беседа; ♣ индивидуална и групова работа; ♣ дискусии; ♣ решаване на казуси; ♣ ролеви игри.

**Приоритетни сфери на здравното образование**

Превенция на вирусните инфекции в условията на COVID – 19

Физическо развитие и дееспособност

Хранене

Лична хигиена

Психично здраве и личностно развитие

Човешки взаимоотношения  
 Сексуално здраве и сексуално преносими инфекции  
 Превенция на употреба на психоактивни вещества  
 Оказване на долекарска помощ

### Здравно образование

#### Начален етап

№	Тема	форма	обхват	срок
1	Профилактика на гръбначни изкривявания – изграждане на навици за правилно седене на чина и носене на ученическа чанга	презентация	обхват на ученици от 1 до 4 клас	Октомври месец
2	Здравословно хранене и видове хранителни групи	Презентация и игра кръстословица	Обхват на ученици от 1 до 4 клас	Октомври месец
3	Хигиена на тялото	Презентация и дискусия	Ученици от 1 до 4 клас	Ноември месец
4	Промените, които настъпват при момичетата и момчетата - „Какво (не) знаем за пубертета”	Образователен филм на МЗ и дискусия	4 клас	Декември месец
5	Ролята на спорта за растежа при децата - „Да растем здрави и силни”	Презентация и дискусия	Обхват на ученици от 1 до 4 клас	Януари месец
6	Смяната на млечните зъби с постоянни и как да се грижим за хигиената на устната кухина	Презентация и практическо упражнение	Обхват на ученици от 1 до 4 клас	Февруари месец
7	Първа долекарска помощ – необходима и своевременна – какво представлява първата помощ	Презентация	Обхват на ученици от 1 до 4 клас	Март месец
8	Видове рани; изгаряне; навяхване; изкълчване и фрактура – алгоритъм за действие и оказване на първа долекарска помощ	Презентация и практическо упражнение	3 и 4 класове	Април месец
9	Какво наричаме психоактивни вещества и какво е тяхното действие върху организма на човека; какво означава пасивен пушач	Презентация и образователен филм на МЗ	4 класове	Май месец – съвместна работа с ПИЦ – гр. Враца по график

### Прогимназиален етап на образование

№	Тема	форма	обхват	срок
1	Здравословно хранене: „ Кога, колко и какво” Необходимостта от разнообразното хранене	Презентация и филм на МЗ	Ученици от 5, 6 и 7 класове по график съобразен с часовете на класа	Октомври месец
2	Профилактика на затлъстяванията. Избягване на нездравословни храни и напитки.	Презентация и дискусия	Обхват на ученици от 5, 6 и 7 класове	Октомври месец
3	Битов травматизъм. Видове кръвотечения и оказване на първа долекарска помощ.	Презентация и филм на МЗ Практически упражнения	Обхват на ученици от 5, 6 и 7 класове	Ноември месец
4	Вирусни заболявания: видове, причинител и начини за профилактика	Презентация и дискусия	Обхват на ученици от 5, 6 и 7 класове	Ноември месец
5	Хранителни отравяния: насочване на вниманието на учениците относно съдържа- ние, срок на годност и съхранение на хранителните продукти	Презентация и дискусия	Обхват на ученици от 5, 6 и 7 класове	Декември месец
6	Дневен режим: съчетаване на умствено и физическо натоварване, почивка и сън	Презентация и дискусия	Обхват на 5, 6 и 7 класове	Декември месец
7	Видове фрактури и оказване на първа долекарска помощ	Презентация и практическо упражнение	Обхват на ученици от 5 класове	Януари месец

8	Кръвотечения – видове и кръвоспиране	Практическо упражнение	Обхват на ученици от 6 класове	Февруари месец
9	Изгаряния: видове и оказване на първа помощ	Презентация и практическо упражнение	Обхват на ученици от 7 класове	Март месец
10	Измръзване: видове и първа помощ	Презентация и практическо упражнение	Обхват на ученици от 7 класове	Януари месец
11	Основни жизнени показатели: съзнание, дишане и кръвообращение. Клинична и биологична смърт.	Презентация и практическо упражнение	Обхват на ученици от 5, 6 и 7 класове по график и съвместна работа с БЧК – гр. Враца	Април месец
12	Значение на физическата активност за физическото и психическото благополучие, тонус и самочувствие	Презентация и дискусия	Обхват на ученици от 5, 6 и 7 класове и посещение в часове по ф.в.с по график	Май месец
13	Превенция на зависимостите към психоактивни вещества: тютюн, алкохол, медикаменти, наркотици и тяхното съчетаване	Презентация и дискусия	Обхват на ученици от 7 класове	Юни месец

### Гимназиален етап на образование

№	Тема	форма	обхват	срок
1	Спин, ППЗ, методи за контрацепция и предпазване от инфекции	Презентация и дискусия	Ученици от 10 и 11 класове	Октомври месец
2	„Диетите ” - за и против. Умения за съставяне на лично седмично меню според потребностите, възрастта и растежа	Презентация и дискусия	10,11 и 12 класове	Месец октомври
3	„Алкохолът – опасно ежедневие”	Презентация и дискусия	8 и 9 класове	Ноември месец

4	„ Измамно щастие” – филм на МЗ за стимулантите, наркотиците и тяхното действие в/у организма	Филм и дискусия	Обхват: 9, 10, 11 класове по действаща училищна програма за превенция съвместно с ПИЦ – гр. Враца	Декември и януари месец по утвърден от Директора график
5	Психично здраве и личностно развитие	Съвместна работа на медицинското лице с психолога на училището по класове и по изготвен график	9, 10 и 11 класове	Месец януари и февруари по утвърден от Директора график
6	Поразяване от електричен ток	Презентация и дискусия	9 и 10 класове	Месец февруари
7	Умения за справяне със стреса, тревожност и депресивни състояния	Презентация и дискусия	11 и 12 класове	Месец февруари
8	Ред за подаване на сигнал към 112	Презентация и дискусия	8, 9, 10 и 11 класове	Март месец
9	Влияние на психоактивните вещества в/у репродуктивното здраве	Презентация и дискусия	10,11 и 12 класове	Месец април
10	Основни симптоми, признаци и първа помощ при епилептичен гърч, хипергликемия, хипогликемия и др.	Презентация, практически упражнения	10 и 11 класове	Месец май
13	Слънчев и топлинен удар – признаци; оказване на първа помощ	Практически упражнения	8, 9, 10 и 11 класове	Месец юни

### Очаквани резултати:

В резултат на здравното образование в различните етапи: начален прогимназиален и гимназиален, учениците се очаква разберат, научат, осмислят и използват в ежедневието си следните умения:

Назовава основни части на човешкото тяло;

Показва положително отношение към развиване на двигателни качества, сила и издръжливост

Описва и обяснява промените в човешкото тяло, свързани с пубертета;

Описва и обяснява: •развитието на опорно-двигателния апарат;•ролята и влиянието на физическите упражнения,различните спортове и туризма върху физическото развитие и състояние на човека  
Познава и назовава предмети и вещества, забранени за деца  
Демонстрира умения за отказ и справяне със ситуации на предлагане на психоактивни вещества  
Умее да различава рисково от нерисково поведение по отношение на нови дейности и отговорности, свързани с развитието и порастването; умее да предвижда последствията от своето и чуждото поведение по отношение на безопасността; демонстрира умения за отстояване на безопасно поведение и устояване на натиск; показва знания и умения за оказване на първа помощ при шок, силно кръвотечение, задавяне, отравяне, изгаряне, счупване на крайник;демонстрира отговорно отношение към собствената безопасност и безопасността на другите

### III. ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ

#### I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Екологичното образование е неразделна част от цялостния учебно-възпитателен процес в СУ "Христо Ботев" - гр. Враца – в часовете на класа, като част от уроците по предметите човекът и природата, биология, химия, физика, география, както и в извънкласните форми като еко клуб „Детелини“.

Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на околната среда и екологичното равновесие. Свързано е със знания за правата и задълженията на човека по отношение на опазването на природата и с умения и готовност за отговорно природосъобразно и природозащитно поведение.

В изпълнение на Плана за екологично образование през изминалата 2022/2023 учебна година, бяха осъществени следните дейности:

- проучване на интересите на учениците и формиране на групи за извънкласна дейност – еко клуб „Детелини“;
- осигуряване на постоянна информация за дейността на природозащитните институции в града и осъществяване на организирани посещения с ученици на различни мероприятия, срещи- дискусии, обучения и т.н. в Природозащитен център „Натура“ на ДПП „Врачански Балкан“, посетителски център на РИОСВ - Враца, онлайн открити уроци и др.
- утвърждаване на добри партньорски взаимоотношения по проблемите на околната среда с Община Враца, РИОСВ –Враца, ДПП „Врачански Балкан“, Фондация Екообщност, Фондация Екоцентрик, Екоклубове от цялата страна, Български младежки воден парламент (част от Европейски и Световен воден парламент).
- участие на учениците в отбелязването на различни природозащитни дати – Международния ден на водния мониторинг, Европейска нощ на прилепите, Международния ден на Черно море, Най-големият урок в света, Световен ден на влажните зони, Световен ден на Водата, Международен ден на Земята, Ден на биологичното разнообразие, Световен ден на климата, Световен ден за опазване на околната среда, Световен ден на пчелите ;
- участие в парламентарна сесия на Младежкия воден парламент в град Пловдив под наслов: „Младежи за околна среда“. Форумът събра ученици от 10 еко клуба от цялата страна. Еко клуб

„Детелини“ с ръководител Гергана Комитска беше представен от Лусия Банова от 7 г клас, която презентира дейността на клуба и взе активно участие в работата по групи за изработването на официалните документи на МВП – декларация и план за дейност. По време на трите дни младежите и техните ръководители имаха интересни беседи, посещения и работа по групи. Проведоха се избори за ново младежко ръководство на МВП и направиха промени в статута на организацията. За координатор на Дунавски и Черноморски район – Лусия Банова от 7 г клас. Отчетена беше и дейността на екоklubовете..

- участие в XII лятно екоучилище «Богатствата на черноморски регион» 2023, организирано от Български младежки воден парламент в района на гр. Балчик – наблюдения на птици, изследване на водите на посетените обекти – Шабленско езеро и Шабленска тузла, нос Калиакра, залив Болата, биосферен резерват Сребърна, река Дунав край гр. Силистра, ПП „Златни пясъци“, Ботаническа градина в гр. Балчик, паркът и царския дворец Евксиноград;
- провеждане на часове на класа по теми, съобразени с ДООИ за учебно съдържание по екологичното образование;
- участие в мониторингови дейности на водите и биоразнообразието, съвместно с МВП и др.
- доброволчески дейности - залесителни акции, изработване и поставяне на хранилки и къщички за птици, участие в националната кампания „Да изчистим България за един ден“ и др.
- участие в кампанията „Екошампиони“ на община Враца и Екопак-България за събиране на пластмасови и метални отпадъци от опаковки. В рамките на един месец бяха събрани 1035 кг отпадъци.
- отбелязване на природозащитни дати; участия в екомероприятия, организирани от природозащитни институции и организации; участия в конкурси за рисунка и национална викторина; проектно-базирани дейности, свързани с изучаването на биоразнообразието и опазването околната среда; съвместни дейности с ДПП „Врачански Балкан“, ПЦ „Натура“, РИОСВ – гр. Враца, Регионална дирекция по горите - гр. Берковица, Младежки воден парламент, Зелени Балкани – гр. Стара Загора, Младежката Секция към Българска Асоциация по Водите.
- Участие в Национален младежки екофорум „За чиста околна среда и устойчиво развитие“ в STEM центъра на СПГЕ „Джон Атанасов“, организиран от Съюза на българските физици и СПГЕ „Джон Атанасов“, с подкрепата на фондация „Еврика“ в медийно партньорство с БТА, списание „Светът на физиката“ и Национално издателство.

С реализиране на дейностите по плана за екологично образование в СУ „Христо Ботев“ Враца, бяха постигнати очакваните резултати, свързани с приобщаването на повече младежи към екологичната идея и утвърждаването на екологосъобразно поведение.

### Защо е необходимо?

Екологичното образование формира определени знания и умения, които позволят на учениците да вземат информирани решения, а в бъдеще - да могат успешно да защитават личната си или обществена кауза, свързана с опазването на околната среда. Нещо повече - учи ги да участват активно в обществения живот, да търсят решения по проблеми като опазване на биоразнообразието, намаляване на отпадъците, алтернативни източници на енергия, устойчиво развитие и др.

Когато в училище се изучават много и различни научни дисциплини като математика, история, химия и т.н., голяма част от фокуса в образованието се премества и човешките ценности убягват от учебната програма. А те са базисни. Затова е важно екологичното образование в училище да заостри вниманието на децата от ранна възраст, при това по интерактивен интересен начин, който да развива критично мислене, аналитични умения и нагласи, за да ги ангажира и да ги накара да се чувстват съпричастни към проблемите на околната среда.

В СУ "Христо Ботев" - гр. Враца екологичното образование се осъществява в процеса на училищна подготовка; в часа на класа чрез дейности за развитие на класа като общност; чрез ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище; в дейностите по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден и в рамките на Екоклуб „Детелини“.

Екологичното образование се осъществява и чрез занимания, дейности и проекти по тематични области, свързани с:

1. замърсяване и опазване на околната среда (въздух, почва, води)
2. изучаване и опазване на биологичното разнообразие;
3. приучаване към природосъобразен начин на живот;
4. разделно събиране на отпадъците и рециклиране;
5. отговорно потребление и пестене на вода и енергия;
6. алтернативни източници на енергия;
7. изменение на климата – причини, последствия, мерки за справяне с климатичните промени;
8. превенция и противодействие на екологичните проблеми;

## **II. ЦЕЛ**

Целта на екологичното образование е да изгради ученика като автономна и активна личност, която:

а) разбира и отстоява общочовешките екологични ценности, ценностите на демокрацията и човешкото право на чиста околна среда, участва в природозащитни дейности по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;

б) познава екоинституциите, участва активно във вземането на решения, относно мерки за противодействие на климатичните промени и екологичните проблеми на местно, национално и глобално ниво;

в) осъзнава и цени важността на своя принос към опазването на биоразнообразието, привлича съмишленици и работи в екип по проблемите на околната среда, зачита мнението на другите и правото им на контролиран достъп до природни ресурси;

г) изразява обосновано и критично гражданската си позиция по проблемите на околната среда;

ж) взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си за опазване на природата;

з) носи отговорност за поведението си и оценява необходимостта от природосъобразен начин на живот.

## **III. ДЕЙНОСТИ**

1. Сформиране на група по интереси Екоклуб „Детелини“.

Срок: м. септември 2023 г.

Отг.: ръководителя на екоклуба

2. Избор на младежко ръководство на екоклуба.

Срок: м. октомври 2023 г.

Отг.: ръководителя на екоклуба

3. Разработване на годишен план за работата на екоклуба и на тематични екологични презентации за час на класа

Срок: до 01 октомври 2023 г.

Отг.: ръководителя на екоклуба и  
младежкото ръководство

4. Съгласуване на годишния план за работата на екоklubа и за час на класа с ресорните педагогически съветник и главен учител и утвърждаване от директора

Срок: до 30 септември 2023 г.

Отг.: кл. ръководители

5. Организиране и провеждане на екологични образователни кампании по повод световни природозащитни дати.

Срок: съобразно екологичния календар.

Отг.: ръководителя на екоklubа,

Младежкото ръководство;

кл. ръководители

6. Комуникация с екоинституциите в града – РИОСВ - Враца и ДПП „Врачански Балкан“, Басейнова дирекция „Дунавски регион“, както и екологични НПО – Национален ученически екопарламент, Български младежки воден парламент и др. институции, работещи с учениците по проблемите на околната среда.

Срок: постоянен

Отг.: ръководителя на екоklubа, младежкото

ръководство; кл. ръководители

7. Участие на ученици в училищни, общински, регионални и национални инициативи в различни направления – Световен ден на водния мониторинг, Световен ден на влажните зони, Седмица на гората, Ден на водата, Ден на Земята, Световен ден на климата и др., както и в залесителни акции, акции за почистване – Да изчистим България за един ден, акция за събиране на вторични суровини и др.

Срок: съгласно екологичния календар

Отг.: ръководителя на екоklubа,

Младежкото ръководство;

кл. ръководители

8. Организиране на изложби с екологична насоченост с рисунки на ученици в училището и институциите в града.

Срок: постоянен

Отг.: ръководителя на екоklubа, младежкото

ръководство; кл. ръководители, учителите по изобразително

изкуство

9. Провеждане на училищни политики, насочени към чиста околна среда – намаляване на отпадъците, разделно събиране, чисти класни стаи, поддържане чистотата на училищния двор, озеленяване.

Срок: постоянен

Отг.: ръководителя на екоklubа,

Младежкото ръководство; кл.

ръководители; педагог. съветник

10. Реализиране на доброволчески инициативи

11. Участие в реализирането на проекти и национални програми.

Срок: съгласно график

Отг. учители – координатори на проекти

#### IV. ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

##### Защо е необходимо?

Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

##### ДЕЙНОСТИ

1. Провеждане на беседи, свързани със създаване на климат за сътрудничество на етническите и културните групи в класа в часа на класа.

Срок: през учебната година

Отг.: класни ръководители

2. Създаване на мултикултурни общности (състави, отбори, екипи), за да се подобрят междугруповите отношения.

Срок: през учебната година

Отг.: кл.р-ли, учители

3. Организиране на изложби, посветени на обичаите и традициите на различните етноси.

Срок: май 2024 г.

Отг.: учители по предмета, класни ръководители,  
учители в групи

4. За усвояване на българския книжовен език от ученици, за които българският език не е майчин, се организира допълнително обучение по български език с цел подпомагане на образователното им приобщаване.

Срок: ноември 2023 - юни 2024 г.

Отг.: учители по предмета